

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

XI. Decimum argumentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

que aureos fecit. Auctor Plinius. Aureo etiam lecto cubiculari Cæsarem in Bithynia fuisse exceptum notat Suetonius. Mentio fit & apud Scævolum, libro tertio Responsorum, grabati argento inaurato tecti. *Κλίνας* denique ἀργυρέας Veteres memorasse reperias. Quod idcirco refero, ut Interpretibus nonnullis reconditum aliquod mysterium hic apud Mosem anxie scrutantibus gratificer.

Plin. l. 33. c. 21.
Sueton. in Jul. cap. 49.
L. 20. v. 8. D.
De instruct. vel instrum. leg.

VIII. Sex illis argumentis ex Aben Ezra sumtis sua subnectit Disputator Theologo-Politicus, quorum primum ab Auctore Systematis Præadamitici jam ante usurpatum arcessit ex his ejusdem capituli Deuteronomii verbis: *Jabir filius Manasse possedit omnem regionem Argob, usque ad terminos Gessuri & Machati, vocavitque ex nomine suo Basan, Havoth Fair, id est villas Fair, usque in presentem diem.* Ex quibus postremis verbis concludit Disputator, longo post Mosi mortem tempore hæc esse scripta. Nos vero fateamur Scripturæ sacræ reparatorem Efdram, sicubi se darent obscuriores aut difficiliore loci, huc & illuc de suo nonnulla in Libros sanctos explicationis causâ infarsisse. Præterea cum tot descriptionibus propagati sint Codices sacri, ut nullius unquam libri tot extiterint exemplaria, quid mirum si quod alias sæpe evenit, factum hic quoque sit, & adtextæ ad oram à viris piis & doctis notæ in ipsum forte contextum irrepererint? Hujusmodi locum hunc esse utique non negamus.

Septimum argumentum.
Tract. Theol. cap. 8.
Syst. Theol. libr. 4. cap. 14.
Deut. 3. 14.

IX. Quoniam Auctor Pentateuchi de Mose ita loquitur, quasi alia persona sit, eumque variis præterea ornat elogiis, & ipsius prædicat laudes, ac vitia carpit, contra vero in Deuteronomio, ubi Legem ad populum recitans inducitur Moses, & gesta sua narrans de se ipse ex propria loquitur persona & ἀυτοπροσωπως; tum deinde post hanc narrationem alia denuo succedit persona, quæ reliqua Mosi acta ad ejus usque obitum persequitur; hinc octavum exurgit argumentum. Cui sic occurritur, supposititiam quoque dicendam *Κόρυ ἀνάστασιν*, supposititios Cæsaris Commentarios, & Josephi libros De bello Judaico, & ipsum Matthæi Evangelium, (uti hac ipsa ratione deceptus asseverabat Faustus Manichæus) in quibus Xenophontis, & Cæsaris, & Josephi, & Matthæi mentio fit, tanquam diversarum ab iis personarum: quod cum futile sit, futile illud quod adversus Mosaicum Pentateuchum objicitur. *Moris Scripturæ sacræ est*, inquit Gregorius Magnus, *ut ipsi qui scribant, sic de se in illa quasi de aliis loquantur. Hinc est enim quod Moyses ait, Erat Moyses vir mitissimus super omnes homines, qui morabantur in terra. Hinc Johannes dicit, Discipulus ille quem diligebat Jesus. Hinc Lucas ait, quod ambularent duo ex discipulis in via, Cleophas, & alius.* Deinde: *Scriptores igitur sacri eloquii, qui impulsu sancti Spiritus agitantur, sic de se in illo testimonium, quasi de aliis proferunt.* Minime porro mirandum est, Mosem alias ubique de se tanquam ex diversa persona, & ἐπιπροσωπως locutum, propriam induere personam, dum ad Israëlitas verba facit in Deuteronomio: hic enim loquitur, illic scribit; atqui scribenti alienam quidem assumere personam licet, loquenti non licet, & ridiculum sane foret. Quod si virtutes suas jactare alicubi visus est, minime id quidem arroganter fecit, sed pro suo candore, quo fit ut errata ipse sua alias etiam ingenuè agnoscat. Sic Josephus Historicus sua sæpe merita decantat, Judæorum omnium prudentissimum esse se quandoque significat, cum & errores suos alias fateatur: nec idcirco tamen ab eo libros ipsius abjudices.

Octavum argumentum.
Augustin. adv. Faust. lib. 17. cap. 1.
Gregor. Magn. Pref. in Job. cap. 1.

Joseph. de bell. Jud. libr. 3. cap. 14. & 24. & De vita sua, sæpe.

X. Quod ad interitus Mosi, sepulturæ, & Ebraeorum luctus narrationem pertinet, & reliquorum quæ ad calcem Deuteronomii adtextæ sunt, unde nonum colligitur argumentum, pervulgata est omnium confessio, id vel à Josua, vel à Synagoga Magna, vel ab Efdra denique fuisse adjectum. Nam post solutam Captivitatem Babylonicam, & reversos in patriam Israëlitas, Efdra studio recognitos fuisse Libros sacros suo loco demonstrabimus. Minime vero probabilis videtur Josephi sententia, qui Mosem ipsum suam in literas mortem retulisse vult *ὡς ἐβλήθη*, ne se propter virtutem à Deo raptum post obitum Israëlitarum opinarentur. A qua sententia non multum diversus abit Maimonides.

Nonum argumentum.
Joseph. Antiq. libr. 4. cap. ult.
Maim. in tract. De precib. & ben. Sac. c. 11.

XI. Et limbo vero in contextum intrusa videtur vox *Dan*, hoc Geneleos loco, ubi dicitur Abraham hostes Loti persecutus esse usque *Dan*. Constat enim ex decimo octavo libri Judicum capite, longe post Abrahamum, & Mosem etiam, *Dan* appellatam urbem hanc, quæ prius *Lais* dicebatur. Vel ipse fortasse Efdras, dum Libros sacros recognosceret, vocabulum *Lais* sua ætate propter vetustatem & desuetudinem ignotum, trita & usitata voce mutavit. Etsi hac exceptione propositum argumentum satis refellitur, suspensionem tamen meam Lectorem non celabo. Ex duobus fontibus & rivulis *Jor* & *Dan*, Jordanis flumen & nomen coaluisse opinio est Hieronymi, & Philostorgii, apud Johannem Antiochensem *ὡς ἀρχειολογίας*. Id si sit, certe antequam urbi *Lais* nomen *Dan* indidissent *Danite*, alter fontium Jordanis *Dan* nomen habuit: nam Jordanis nomen *Dane* urbe vetustius est. Hunc ergo fortasse *Dan* flu.

Decimū argumentum.
Gen. 14. 14.
Jud. 18. 19.
Joh. Antioch. apud Salm. in Solim.

violium significavit Moses, cum diceret Abrahamum hostes usque ad Dan esse perfectum. Sed tamen in re incerta nihil pronuntio.

Undecimum XII. De nihilo est etiam, quod obicitur ex decimo septimo capite Exodi, ubi *argumentum* hæc extant: *Filii autem Israël comederunt Man quadraginta annis, donec venirent in terram habitabilem: hoc cibo alii sunt, usquequo tangerent fines terre Chanaan.* Nam cum aiunt hæc à Mose scripta dici non posse, quæ post ejus obitum contigerunt, ut liquet ex quinto Josuæ capite, neutiquam ad propheticam facultatem Mosi à Deo concessam attenderunt. Erroribus enim quadraginta annorum addictos à se Israëlitas, Mosi & Aaroni multo ante præsignificavit Deus, ut indicat decimum quartum caput libri Numerorum. Ergo & jam tum id Mosi innotuisse, cum Manna è cælo depluit, credibile est. Hoc si minus verisimile esset, quod verisimillimum est, verba hæc ab Eldra, ut alia quædam, inserta diceremus. Prius illud responsum posteriori huic anteponebat Abrabaniel.

Duodecimum XIII. Similiter cum ait Moses Geneleos sexto capite supra tricesimum: *Reges autem qui regnaverunt in terra Edom, antequam haberent regem filii Israël, fuerunt hi: Deo auctore prænoverat futurum ut aliquando Reges sibi præficerent Israëlitas.* Clarius id ostendunt hæc Deuteronomii: *Cum ingressus fueris terram, quam Dominus Deus dabit tibi, & possideris eam, habitaverisque in illa, & dixeris: Constituiam super me regem, sicut habent omnes per circuitum nationes, eum constitues quem Dominus Deus tuus elegerit de numero fratrum tuorum.* Duodecimo itidem Deuteronomii capite leges statuit de cultu Templi, quod in Chanaanæ terra nondum subacta extruendum erat, quippe futurum id monstrante Deo sciebat. Monet quoque Ebraeos alio Deuteronomii loco de excindenda Amalecitarum gente, postquam Terræ promissæ compotes facti essent, quod futurum Dei beneficio prævidebat. Ruit itaque duodecimum illud Philosophi Theologo-Politici argumentum.

Decimum XIV. Imbecillius etiam est postremum illud, quo concludit Pentateuchum à Mose neutiquam esse scriptum, quod citentur in eo alii Libri, sine dubio à Mose scripti: cuiusmodi est Liber Fœderis, & Liber bellorum Dei, & Liber leges Dei, qui Libri vicesimo quarto capite Exodi, & Numerorum vicesimo primo, & Deuteronomii tricesimo primo commemorantur: atque item Canticum, quod representatur tricesimo secundo capite Deuteronomii. Fac enim Libros omnes illos à Mose fuisse scriptos; quoniam ipse res suas, velut ex aliena persona, non ex propria narrauit, consentaneum sane fuit libros quoque suos, ut alienos, non ut suos citare. Mirum præterea est Argutorem nostrum, virum tam cautum ac suspiciosum, nihil ut admittendum censeat, nisi id quod ex ipsa scriptura constat, aut quod ex solis ipsius fundamentis legitima consequentia elicitur; at non ex eo quod rationi consentaneum videtur; pro certo tamen fumere Amalecitanum bellum & Israëlitarum stationes scriptas fuisse in libro Bellorum Dei, atque hunc proinde Librum Mosem auctorem habuisse; quoniam tum stationes Israëlitarum, tum Amalecitanum bellum constat à Mose fuisse scripta: quæ valde incerta sunt & dubia. De scriptore libri hujus Bellorum Dei alia omnia censent Ebraei Doctores, alia & Christiani plerique, cum facer contextus habeat אֲמַלֵּק, dicitur, non dictum est: unde efficitur Librum hunc à Mose laudari, non quasi jam scriptum, sed quasi olim scribendum; quem propterea librum Judicum esse opinatur Aben Ezra. Non librum, sed carmen *Arvinos* alii interpretantur; carmen, inquam, tritum ore vulgi ad victorias Ebraeorum concelebrandas, statim post pugnam conditum, quod in rei testimonium affert Moses, cum Pentateuchum diu post rem gestam scriberet. Eadem confidentia de Libro illo Fœderis disputat Philosophus Theologo-Politicus, quem pauculos illos habuisse versiculos statuit, qui leguntur in Exodo, à versu vicesimo secundo capituli vicesimi, ad caput usque vicesimum quartum; atque iis contineri fœderis leges à Deo cum Ebraeis initi. Id si sit, ipse ergo Decalogus fuerit extra leges fœderis hujus; fuerit & præceptum Circumcisionis, quæ tamen signum fuit perpetuum fœderis Deum inter & Ebraeos. Quæ quam inepta sint & absurda manifestum est. Addit Auctor Systematis Præadamitici Mosem laudare non potuisse Librum illum bellorum Dei, qui res in Arnón ab ipso Mose gestas continebat, ac proinde Pentateuchum Mosem auctorem non habere: suspicatur autem ex diurnis Mosi Commentariis conflatum fuisse Librum bellorum Dei; ex hoc Pentateuchum fuisse exceptum. Verum quoniam de genuina loci hujus scriptura non satis constat, nulla inde potest certa exculpi sententia. Confer Ebraica commatis hujus verba, cum Septuaginta Seniorum interpretatione, & cum Vulgata, & Arabica, & Syriaca, & Paraphrasi Onkelosi, fateberis non ex iisdem verbis tam diversos sensus extitisse.

Decimum XV. Atque hæc demum rationes sunt, quibus Pentateuchum à Mose abjudicare instituit